

תכנית אב צרכים מיוחדים

הצגה לוועדת היגוי – נובמבר 2025

העוסקים במלאכה

וועדת היגוי לצרכים מיוחדים

יריב פישר, ראש העיר ויו"ר הוועדה
דרור בן עמי, חבר מועצה וסגן יו"ר הוועדה
גלילה יבין, המשנה לראש העיר ומחזיקת תיק חינוך
עדי אולמרט, חברת מועצה וסגנית יו"ר הוועדה
אלכס גולדשטיין, מנכ"ל העירייה

יחידות חברות בוועדה:

אגף וועדות עירוניות | אגף אסטרטגיה | סמנכ"לים | מינהל החינוך
אגף תרבות נוער וקהילה | האגף לשירותים חברתיים | אגף
הספורט | פניות ותלונות הציבור | דוברות | מחלקת התנדבות |
מחלקת בריאות
החברה למרכזים קהילתיים | החברה לאמנות ותרבות

צוות תכנית האב

קרן טלקר, מנהלת מחלקת נגישות, אגף וועדות עירוניות
הילה גורן, מנהלת תחום שיתוף ציבור, אגף אסטרטגיה
קרן פריימן, ראש מטה חינוך, לשכת ראש העיר
גרטי שוויצר, מנהלת האגף לחינוך מיוחד, מינהל חינוך
שירה רייניץ, מנהלת האגף לשירותים חברתיים
חגי דגן, מנהלת מחלקת קהילות, אגף תרבות, נוער וקהילה
תמר שטיינגרט, מנהיגות הורים מיוחדים
שרון מישקובסקי, מנהיגות הורים מיוחדים

חזון עירוני

אם נרצה – אין זו אגדה. זו הרצליה.

הרצליה היא עיר של חיבורים ייחודיים וניגודים משלימים - בין שכונות ותיקות לחדשות, בין מרכזי תרבות תוססים למרחבים שקטים, בין קהילות מגוונות המייצרות יחד מרקם חיים עשיר. עיר המתאימה לכל גיל ושלב בחיים, המזמינה את תושביה לקחת חלק פעיל בעיצוב עתידה. הרצליה מייצגת את הישראליות במיטבה - עיר ליברלית ומתקדמת המחברת בין טבע עירוני לטכנולוגיה חדשנית ואקדמיה מובילה, בין הפרט לקהילה. עיר של אפשרויות והגשמת חלומות, המשתרעת מחופי הים ומאפשרת להגיע לכוכבים... כל אלו יחד, יובילו לכך שתושבי העיר, עסקיה ומבקריה יחוו גאווה לחיות בה ולהשתייך אליה.

יעדים עירוניים

עיר המטפחת שוויון והזדמנויות לכל תושביה

נקדם עיר בה התושבים מרגישים שייכים, שדעתם נשמעת ועמדתם משולבת בתהליכי קבלת ההחלטות. עיר המעניקה ביטוי שווה לכל קהילותיה, לגיל השלישי ולבני הנוער, למשפחות צעירות וליחידים, תוך מחויבות להוות גשר בין קהלים שונים.

עיר מובילה בחוסן חברתי

נטפח קהילות חזקות ומעורבות הפועלות כעוגן חברתי משמעותי, תוך עידוד מנהיגות מקומית, מעורבות חברתית ויוזמות תושבים. נפתח מערך שירותים גמיש המשלב מענים ייחודיים לצרכי הפרט והקהילה, המספק רשת ביטחון חברתית איתנה הן בשגרה והן בחירום.

עיר מטופחת, בטוחה ונגישה

עיר מטופחת, בטוחה ונגישה נטפח סביבה עירונית נעימה ובטוחה במרחב הציבורי, במוסדות הציבור, מוסדות החינוך והשטחים הפתוחים. נחבר בין מוקדי העיר השונים ליצירת מרחב עירוני מזמין, קל לניידות, נקי ונגיש לכל האוכלוסיות. נפעל לטובת היערכות לשינויי האקלים ונקדם את ערכי הקיימות ואיכות הסביבה.

עיר של חינוך איכותי וערכי

נוביל בתחום החינוך תוך שילוב חדשנות להשגת מצוינות, יצירתיות ואחריות אישית. נטמיע ערכי דמוקרטיה, ליברליזם וקדמה, תוך טיפוח סובלנות, רגישות ואמפתיה. נפתח דור צעיר מעורב ואחראי חברתית, המחויב לאזרחות פעילה ולהשפעה קהילתית, נטפח את תנועות הנוער ונקדם את הפעילות החינוכית הלא פורמאלית בעיר, תוך עידוד ההצטיינות בספורט עממי ותחרותי

אבני הדרך לגיבוש תכנית האב

**מנגנון בקרת
יישום ופיתוח
הנושא באמצעות
הוועדה**

המלצות

לפי טווחי זמנים ויחידות
ייעול תהליכים
פרויקטים חדשים
ממשקים
מוסדות ציבור
הנגשה דיגיטלית

יישום ביניים

זיהוי פערים
הקמת צוותי משימה
שיתופי פעולה

מתווה שיתוף ציבור

ראיון ראש העיר
וועדת ההיגוי
קבוצת מיקוד משפחות
קבוצת מיקוד צרכים
מיוחדים
3 שאלונים
שת"פ אזורי

מיפוי מצב קיים

מחקר משפטי ותאורטי
מחקר דמוגרפי
מפגשי מומחים
מיפוי שחקנים
מיפוי שירותים
מיפוי תקציב

יריית הפתיחה

הקמת וועדת היגוי
תכנית אב כתהליך מאגד
עקרון היישום המידי

חזון ראש העיר לצרכים מיוחדים

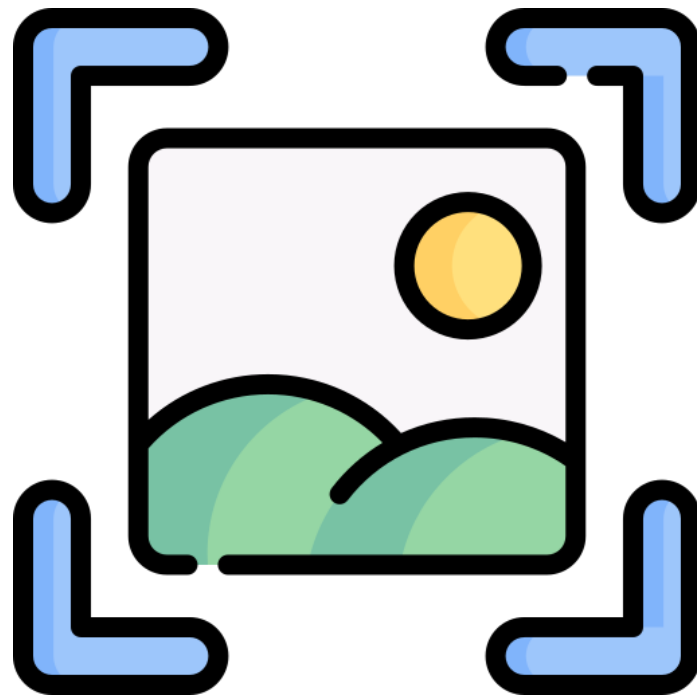
עיריית הרצליה מאמינה כי כבוד האדם, הכלה ושוויון הזדמנויות הם יסודות לחברה מחוברת וצודקת. מתוך אמונה זו, אנו שואפים לאפשר לכל אדם לממש את הפוטנציאל הטמון בו, תוך ראייה הוליסטית וכבוד עמוק לשונות בין אנשים.

הרצליה תפעל להיות בית בטוח, מאפשר ותומך לאנשים עם צרכים מיוחדים — מגיל לידה ועד גיל 120. בגישה פרואקטיבית, בנפש חפצה ובצניעות המזמינה הקשבה אמיתית, נפעל יחד עם האנשים עצמם ובני משפחותיהם ליצירת מרחב עירוני המאפשר התפתחות אישית, שגשוג ותחושת שייכות חברתית.

אנו נוביל תהליך של זיהוי צרכים אמיתיים ופיתוח מענים מותאמים, תוך חיבור בין שירותים, אנשים וקהילות. מוקד השינוי נמצא בלב החברה והקהילה — בהכלה, בהוגנות ובשינוי תפיסה שיתחיל מגיל הגן, דרך מערכת החינוך ועד כלל תושבי העיר.

חזון זה יתורגם למדיניות ולמעשה: ביישום בתוכניות העבודה העירוניות, בהתאמת והנגשת המרחב הציבורי ובמתן שירות עירוני איכותי, מקצועי ומותאם לצרכי הפרט. בדרכנו למימוש החזון נפעל מתוך גמישות, נחישות, שירותיות ורגישות, וביחד נבנה עיר שטוב לכולם לחיות בה — עיר של כולם.

תמונת מצב קיים

הגדרות

הרצף
האוטיסטי

מוגבלות
שכלית
התפתחותית

לקות
ראיה

לקות
שמיעה

מוגבלות
נוירולוגית

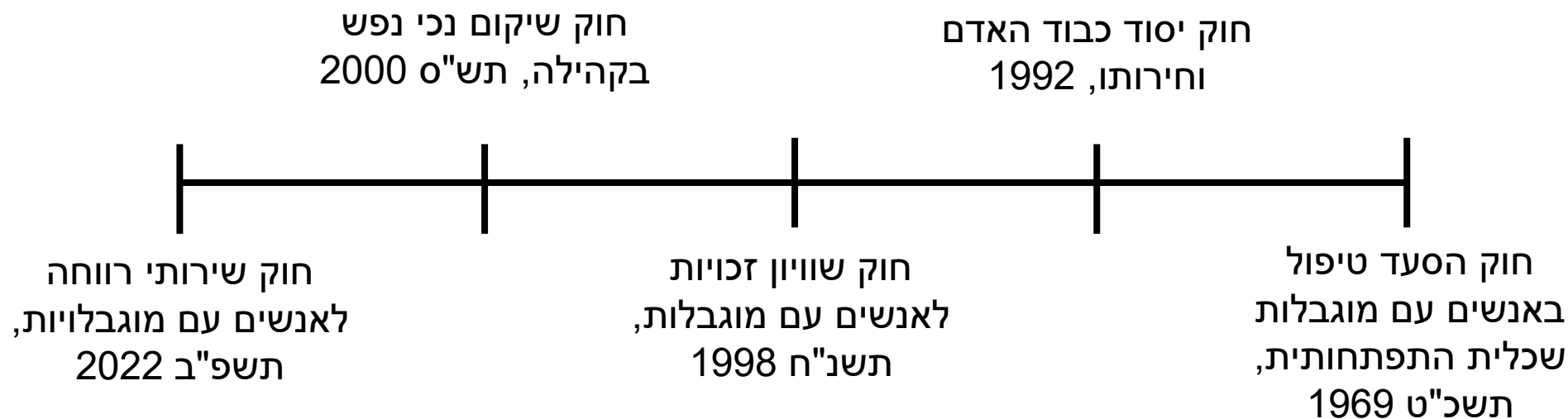
מוגבלות
נפשית

מחלה
כרונית

מוגבלות
פיזית

מוגבלות
תזונתית

חקיקה בישראל

במרוצת השנים, ניתן לראות את התפתחות החקיקה כמשקפת את התפיסה הלאומית בנוגע לאוכלוסייה עם צרכים מיוחדים. ממגמות של הגדרת צרכים, זכויות בסיסיות, אוטונומיה ומוגנות המגמה נעה לכיוון שוויון הזדמנויות, עצמאות ושילוב מיטבי בחברה

חקיקה עולמית

או"ם – ב- 2008 נכנסה לתוקף האמנה הבינלאומית לזכויות אנשים עם צרכים מיוחדים. מטרתה להבטיח שוויון הזדמנויות, קידום השתתפות מלאה בכל תחומי החיים, למנוע אפליה ולהסיר מחסומים חברתיים, פיזיים ותרבותיים. ישראל חתומה על האמנה, הגוף המיישם הוא נציבות שוויון זכויות לאנשים עם מוגבלות.

ארה"ב – החוק המרכזי העוסק בזכויות אנשים עם צרכים מיוחדים, אוסר על אפליה במקום עבודה, קבלת שירותים ציבוריים, מקומות פרטיים ואספקת אמצעי תקשורת נגישים.

בריטניה – מסגרת חוקית רחבה העוסקת באפליה, הטרדה ואי ביצוע התאמות סדירות עבור אנשים עם צרכים מיוחדים. החוק מחייב מוסדות חינוך, ספקי שירותים רשויות ציבוריות ועוד.

מדיניות עירונית בעולם

ברייטון, בריטניה – מועצת העיר פרסמה מסמך אסטרטגיית עיר נגישה, הכולל הנחיות ודגשים מעבר לחוקים הבסיסיים של המדינה. בין היתר: גישה אינטגרטיבית, נגישות כחלק מתרבות עירונית של הרשות המקומית, מעורבות עסקים, תשתיות עירוניות ושותפים ציבוריים במרחב העירוני.

מדריד, ספרד – העיר אימצה תכנית אסטרטגית "עיר מכילה". התכנית עוסקת בקידום נגישות אוניברסלית, דיור לאוכלוסייה עם צרכים מיוחדים, שילוב תעסוקתי והטמעת כלי תכנון עירוני. במסגרת התכנית, נותח מצב קיים, גובשה חקיקה מקומית ונעשו שיתופי ציבור מגוונים.

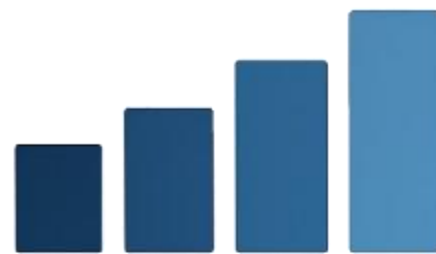
ארגון ערים אירופאיות – קידם מסמך אסטרטגי בו 22 ערים אירופאיות אימצו תפיסה בה שילוב אנשים עם צרכים מיוחדים הופך לתפיסת מיינסטרים הנוגעת בכלל תחומי עיסוק הרשות המקומית, ולא רק עיסוק נישתי.

וונקובר, קנדה – תכנית אסטרטגית העוסקת ב-8 תחומים לשיפור נגישות והכלה: סביבה בנויה, תחבורה, דיור, מידע ותקשורת, תעסוקה, ממשל, שיתוף ציבור ושיתופי פעולה. לאחרונה הוכנס תחום נוסף – ניהול חירום ושינוי אקלימי. התכנית מהווה דגם עירוני ייחודי עם חזון ומדדי הצלחה מדויקים.

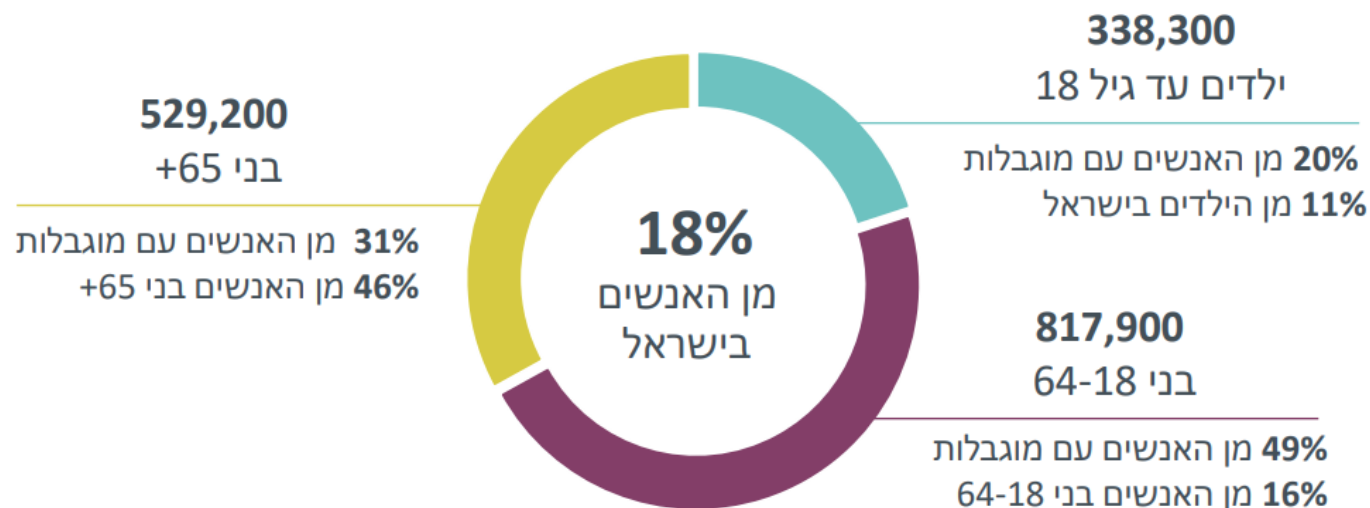

מחקר נתונים ארציים

סקירה ארצית

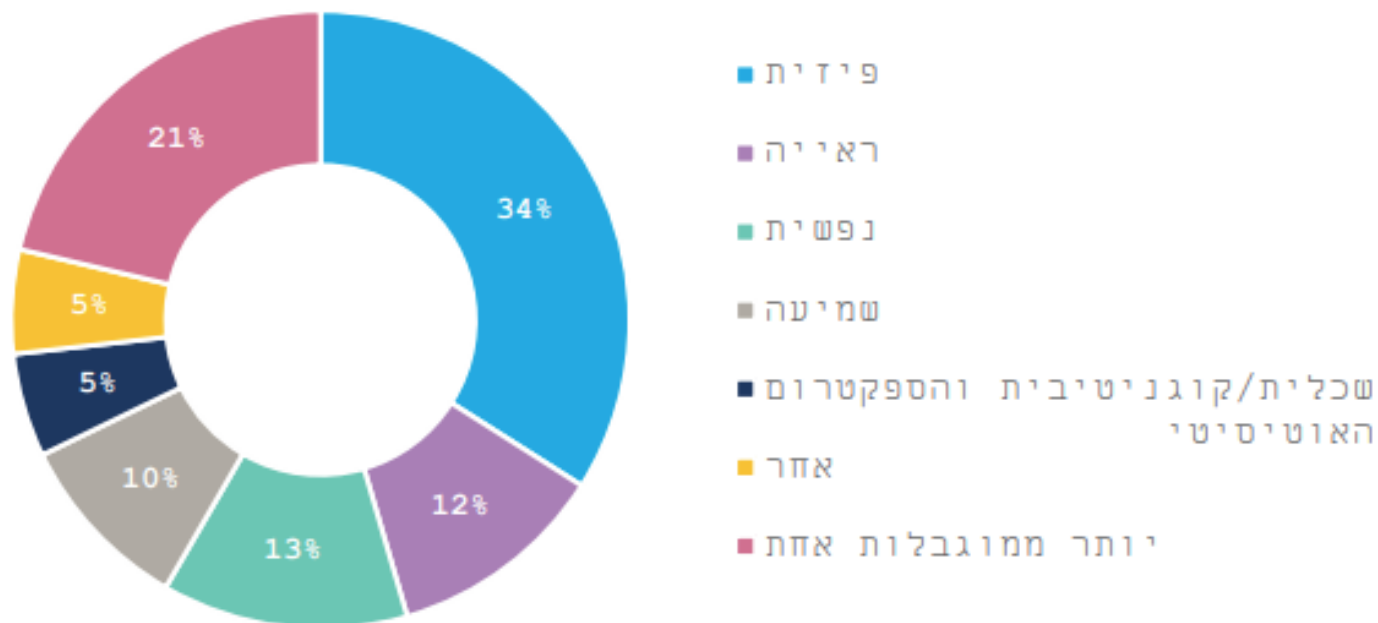
- בישראל חיים כ- 1.5 מיליון אנשים עם צרכים מיוחדים, המהווים כ- 18% מכלל האוכלוסייה:

- כ- 10,000 אנשים עם צרכים מיוחדים חיים במוסדות בישראל, לעומת 20,000 אנשים עם צרכים מיוחדים החיים במוסדות בארה"ב.
- כ- 80% מכלל האנשים עם צרכים מיוחדים בישראל נולדו ללא מוגבלות.
- שיעור המועסקים עם צרכים מיוחדים בישראל נמוך פי 2 בקרב אנשים ללא צרכים מיוחדים.
- שיעור הבדידות לאנשים עם צרכים מיוחדים גבוה פי 4 ביחס לאנשים ללא צרכים מיוחדים.
- קיים פער של כ- 500,000 בין אנשים שדיווחו על עצמם עם צרכים מיוחדים לבין אלו המוכרים ע"י הממשלה.

סקירה ארצית

- אוכלוסיית המוגבלות הפיזית היא הגדולה ביותר בין המוגבלויות בישראל:

- תעסוקה – 78% מהאנשים ללא צרכים מיוחדים מועסקים לעומת 60% עם מוגבלות מתונה ו- 42% עם חמורה. כמו כן, 22% מהאנשים עם צרכים מיוחדים מועסקים באותו מקום עבודה 20 שנים או יותר (לעומת 13% מבני גילם ללא צרכים מיוחדים).
- מצב כלכלי – 13% מהאנשים עם צרכים מיוחדים מתקשים לכסות הוצאות חודשיות לעומת 5% מהאנשים ללא צרכים מיוחדים. בנוסף, השכר הממוצע לאנשים עם צרכים מיוחדים נמוך בכ- 25% מהשכר הממוצע של אדם ללא צרכים מיוחדים.
- השכלה – ל- 59% מהאנשים עם צרכים מיוחדים יש תעודת בגרות לעומת 76% מהאנשים ללא צרכים מיוחדים.

סקירה ארצית

- חוסן אישי וקהילתי – 60% מהאנשים עם צרכים מיוחדים אופטימיים לגביי עתידיהם לעומת 74% אנשים ללא צרכים מיוחדים.
- פנאי – 79% מהאנשים עם צרכים מיוחדים דיווחו על בילוי עם חברים או משפחה, לעומת 89% מהאנשים ללא צרכים מיוחדים.
- רק 38% מאנשים עם צרכים מיוחדים ביקרו בחוף הים, לעומת 65% מהאנשים ללא צרכים מיוחדים.
- 18% מהאנשים עם צרכים מיוחדים חשים בבדידות לעומת 3% מהאוכלוסייה הכללית.

המספרים אומרים הכל –

ישנם פערים משמעותיים בכל תחומי החיים בין אנשים עם צרכים מיוחדים ואנשים ללא.

מחקר נתונים בהרצליה

- במסגרת תכנית האב, נותחו נתונים רבים אך הם לא מפורסמים לציבור עקב צנעת הפרט. נתונים אלו משמשים את העירייה בקבלת החלטות מושכלת ומבוססת נתונים. במצגת זו יוצגו נתונים אשר אינם פוגעים בצנעת הפרט.

מצב עתידי

11,600 אנשים עם מוגבלות	124,000 תושבים בעיר	כיום
13,020 אנשים עם מוגבלות	140,000 תושבים בעיר	2030
18,600 אנשים עם מוגבלות	200,000 תושבים בעיר	2035

• ללא – מוגבלות סיעודית, משרד הביטחון ודיווח עצמי

דיור לאוכלוסייה עם צרכים מיוחדים

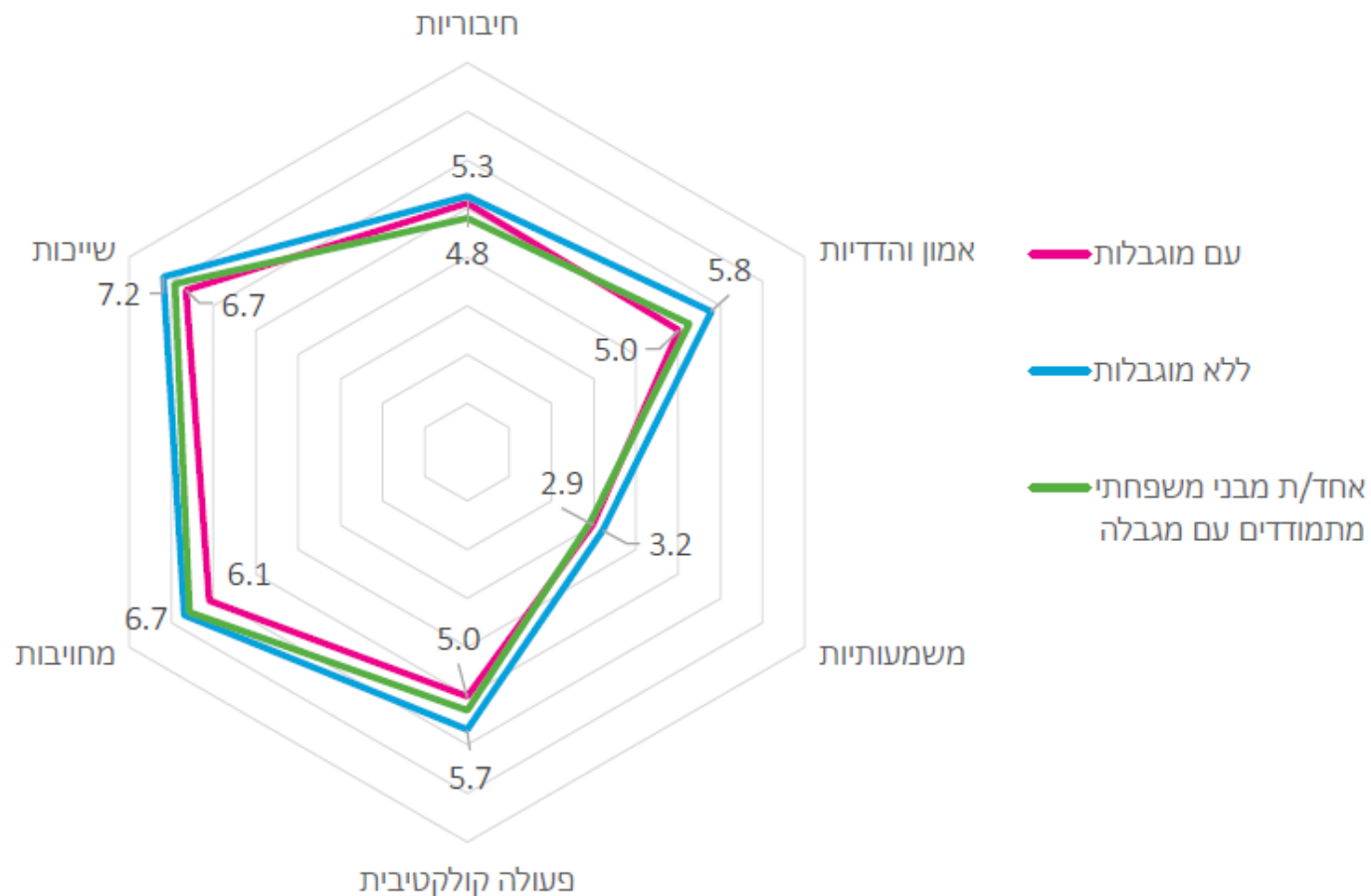
כבר כיום, ישנו פער במענים של דיור. בשנים הקרובות, מספר זה עשוי לגדול משמעותית.

בימים אלו, מאושר נייר מדיניות המתווה את כלל הדרכים ליצירת יחידות דיור לאוכלוסייה עם צרכים מיוחדים בהתאם לביקושים הקיימים והעתידיים.

מדד הקהילתיות

- מחקר של החברה למתנ"סים שנעשה בשיתוף חברת ERI בחן אלו ממדים מגדירים קהילתיות –
 - משמעותיות – המידה בה הפרט מרגיש בעל ערך ומשפיע בקהילתו.
 - שייכות – המידה בה פרטים מרגישים כי הקהילה היא חלק חשוב מזוהותם, חשים זיקה וגאווה וחולקים נרטיב משותף.
 - מחויבות – מידת הנכונות והיכולת של הפרט בקהילה לפעול למען טובת הכלל.
 - אמון והדדיות – הנכונות של יחידים לתמוך ולסייע לאחרים במרחב הקהילתי ללא תלות בהיכרות אישית וללא ציפייה לתמורה מידית.
 - חיבוריות – כמות, איכות וגיוון הקשרים החברתיים בין פרטים בקהילה.
 - פעולה קולקטיבית – הנכונות לפעול יחד לקידום מטרות קהילתיות ופתרון משותף של בעיות.

מדד הקהילתיות

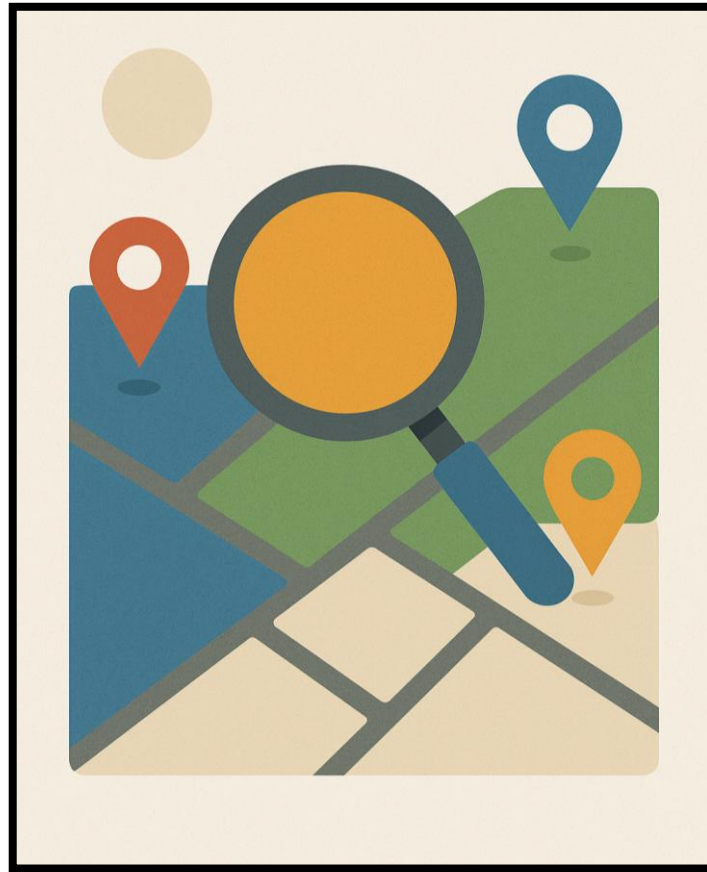
- במדד ב- 2021 עלה כי:
- ברוב הממדים, למעט בחיבוריות, לתושבים עם צרכים מיוחדים יש תפיסה קהילתית נמוכה ביחס לתושבים ללא צרכים מיוחדים.
- למשפחות בהן אחד מבני המשפחה עם צרכים מיוחדים, ממדים של משמעותיות, אמון והדדיות נמוכה.

מדד הקהילתיות

- במדד ב- 2025 עלה כי:
- קיים צורך בקהילתיות דומה בין אנשים עם צרכים מיוחדים לבין האוכלוסייה הכללית.
- כלל הממדים נמוכים בקרב אנשים עם צרכים מיוחדים לעומת האוכלוסייה הכללית.
- חיבוריות ואמון והדדיות נמוכים במיוחד, בעוד הם גבוהים במיוחד בקרב אנשים ללא מוגבלות.

קבוצת אוכלוסייה	מספר משיבים	צורך בקהילתיות	אמון והדדיות	משמעותיות	חיבוריות	מחויבות	פעולה קולקטיבית	שייכות
לא מתמודד עם מוגבלות	1525	49%	5.8	2.6	4.7	5.9	5.4	5.9
מתמודד עם מוגבלות	242	46%	5.0	2.1	4.0	5.6	5.1	5.6

מיפוי שירותים לאנשים עם מוגבלות

מיפוי שחקנים פנים ארגוני

אגף תנו"ק

מחלקת
נגישות

אגף כינוך
מיוחד

האגף לשירותים
חברתיים

דוברות

אגף הספורט

אגף פניות
הציבור

אגף
אסטרטגיה

מחלקת
התנדבות

החברה לאמנות
ותרבות

החברה למרכזים
קהילתיים

מחלקת
בריאות

בני הרצליה

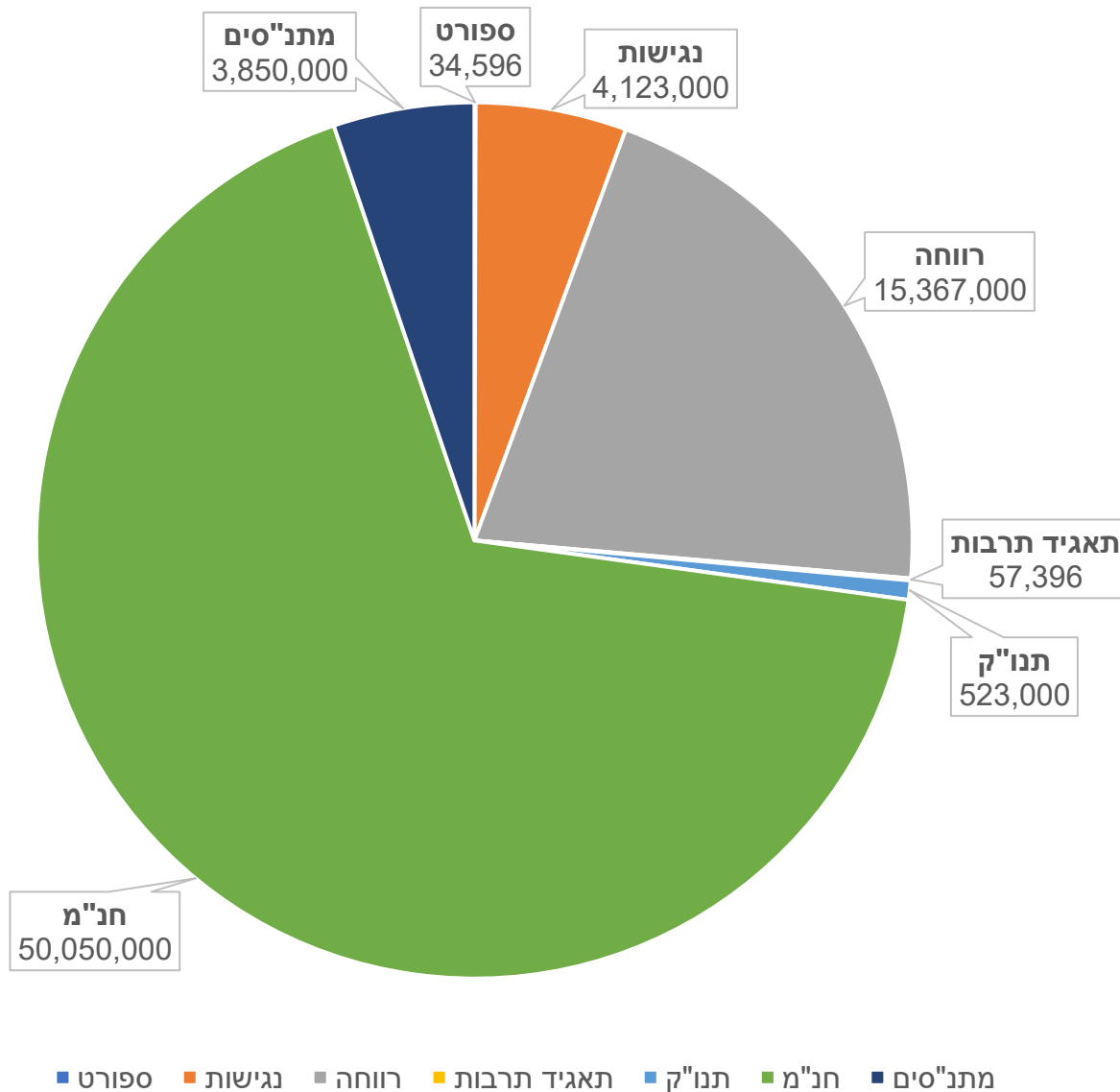
תאגיד עלה

מתודולוגיה

- מטרות המיפוי: שיתוף מידע, מניעת כפילויות, שיתופי פעולה ומכפילי כוח, תיאום לקראת שת"פ אזורי ובסיס נתונים ל- ONE STOP SHOP.
- איסוף מידע על כלל השירותים המוענקים לאוכלוסייה עם צרכים מיוחדים בעיר.
- המידע המבוקש היה: שם הפעילות, מספר משתתפים, מהות הפעילות ומיפוי תקציבי.
- מופו 117 פעילויות, שירותים ומסגרות בהם מתקיימות אלפי אינטראקציות מול תושבים עם צרכים מיוחדים בכלל תחומי העיסוק של יחידות העירייה.
- המיפוי יופיע במלואו במסמך המלא של התכנית. דוגמא:

שם הפעילות	מס' משתתפים	מהות הפעילות
מרכז מימוש	14	מסגרת יום לצעירים מעל גיל 21 עם אוטיזם ו/או מוגבלות קוגניטיבית
לב ים	200	מועדון גלישה הנגיש 'לב ים'
מיוחדידה	420	הצגות מונגשות, רגישות ומתאימות לילדים עם מגוון נוירולוגי

מיפוי תקציבי

**השקעה בתקציב
השוטף בסך
₪ 74,004,992**

לא כולל – תקצוב מ. הרווחה, תקצוב מ. החינוך, פרויקטי בינוי

שיתוף ציבור

מתודולוגיה

רקע

נוכח ריבוי נותני שירות, שחקנים, ציבור, סוגי מוגבלות וכיו"ב, נבנה מתווה שיתוף ציבור ייחודי שכלל מתודות ומופעים רבים.

מופעי שיתוף ציבור

1. גיבוש חזון ראש העיר – התקיימה פגישה מיוחדת לסיעור מוחות לבניית חזון ראש העיר לתחום.
2. הוועדה לצרכים מיוחדים היא פורום המבטא שיתוף ציבור פנים ארגוני בשיתוף תושבים.
3. קבוצות מיקוד – התקיימו 5 קבוצות מיקוד עם בני משפחה ואנשים עם מוגבלות ביחד ולחוד. ◀
4. סקרים –
 - בוצעו 3 סקרים: אנשים עם מוגבלות, הנגשה קוגניטיבית, משפחות מיוחדות.
 - הסקרים נבנו על בסיס שאלות שהציפו כלל יחידות העירייה.
 - הסקרים נבנו בליווי יועצת להנגשה קוגניטיבית.
 - הסקרים נבנו בשיתוף הורים ואנשים עם צרכים מיוחדים.
 - בוצע פיילוט מענה עם קבוצה של אנשים עם צרכים מיוחדים עם הנגשה קוגניטיבית.
5. השקת התכנית וה- ONE STOP SHOP והצגתה במועצת העיר.
6. לאחר אישור התכנית ותחילת יישום, יישלח דו"ח מסכם לכלל משתתפי הציבור.
7. התכנית תוצג בכל פורום ומסגרת שנמצא לנכון כדי להרחיב את מעגלי ההשפעה והרתימה.

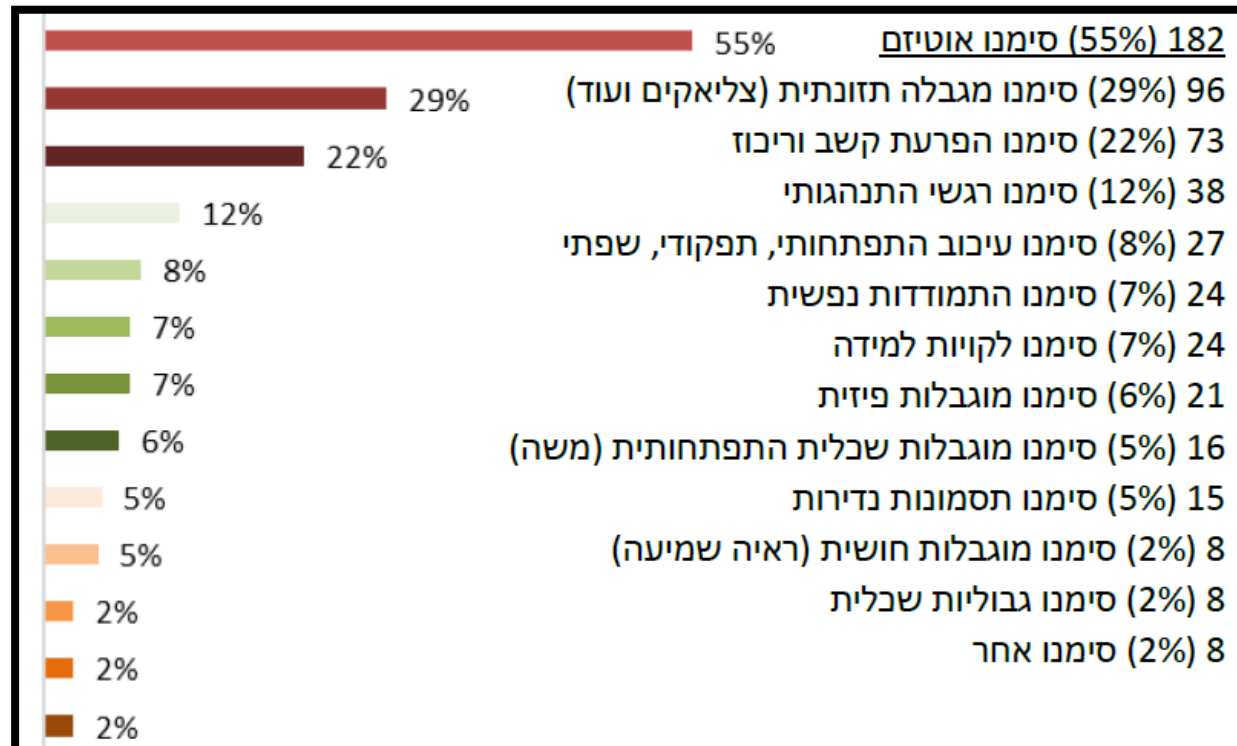
**בשיתוף
הציבור**

סקר צרכים מיוחדים

מאפייני הסקר

- מטרת הסקרים הייתה איסוף מידע ותובנות שיסייעו לעירייה לדייק את שירותיה.
- השאלונים עסקו במגוון רחב של תחומים – מאפיינים, מסגרות חינוך, מגורים, פנאי, נגישות במרחב הציבורי, שירותי עירוניים, מודעות קהילתית, אתגרים ומענים קיימים וצרכים של המשפחות.
- מדובר בתהליך שיתוף ציבור פתוח ולא במדגם סטטיסטי מייצג. הממצאים משקפים תמונת מצב איכותנית, רחבה ומרובת קולות המציגה את תפיסות הציבור, חוויותיו וצרכיו כפי שעלו מן המשתתפים בפועל.
- סוגי מוגבלויות שהשיבו לסקר:

תובנות העולות מהסקר

מאפייני המשיבים

- 262 הורים עם צרכים מיוחדים המייצגים 329 ילדים השיבו לשאלון.
- רוב המשפחות (76%) מגדלות ילד אחד עם מוגבלות, השאר שני ילדים ויותר.
- המבנה המשפחתי השכיח ביותר הוא זוג הורים נשואים עם ילדים (73%). בנוסף, 7% הורים גרושים ו-8% הורים יחידנים.
- מבחינת גילי ילדים, הריכוז הגדול ביותר הוא בגיל יסודי.
- קהל היעד מגוון מבחינת גיל וסוג מוגבלות.

מאפייני מגורים

- הרוב המכריע של הילדים גר עם הוריהם.
- בקרב אלו שלא מתגוררים בבית, הפתרונות הם הוסטל, פנימייה או דיור עצמאי ולרוב מחוץ להרצליה.
- שביעת הרצון ממסגרות החוץ היא בינונית, הקירבה למשפחה חשובה וישנה העדפה למתן עצמאות לילדים.

מסגרת יומית

- המסגרות השכיחות ביותר הן בתי ספר כלליים (28%), בתי ספר לחנ"מ (16%) ושילוב בכיתה כללית (12%).
- כמחצית מהמסגרות נמצאות בהרצליה, והדרך הגעה השכיחה ביותר היא עם ההורים.
- ישנם 6 נושאים שעלו כבעייתיים: חוסר בצוותים פרא רפואיים (40%), אתגר הזמינות והמקצועיות בקרב סייעות (26%), אתגרי מרחק והסעות (16%), קשיים בשילוב במסגרות רגילות (13%), בעיות ספציפיות בנוגע להטרוגניות בכיתות תקשורת (9%) וחוסר מודעות למגבלות תזונה (7%).
- לצד האתגרים, ישנה הערכה עמוקה לצוותי החינוך המסורים.

תובנות העולות מהסקר

פנאי, תרבות, חברה וספורט

- המשפחות מדווחות על עומס כלכלי משמעותי בגין פעילויות פנאי, כאשר 30% משלמים מעל 2,000 ש"ח לחודש.
- לשאלת הצורך בסבסוד פעילויות חוגים, כמחצית מהתשובות היו "לא רלוונטי".
- פעילויות ספציפיות מוערכות – חוג לכל ילד, לב ים, החוף השווה, חינוך ימי, מרכז מימוש ורק שרים.
- אירועי תרבות וחוגים לשימור – סרטים והצגות מונגשים. חוגים מיוחדים בנינא (נינג'ה, בישול, ספורט), קבוצות לחיזוק אינטראקציות חברתיות.
- החוגים החשובים ביותר הם בעיקר בפיתוח מיומנויות חברתיות ופעילות גופנית (58%).
- משיבים הביעו שביעות רצון גבוהה מפעילות חוגים פרטיים המאפשרת התאמה מדויקת.
- מידע על פעילויות מגיע בעיקר מקבוצות וואטספ של הורים, כאשר רבע מהמשיבים ציינו שאינם מקבלים מספיק מידע.

מרחב ציבורי

- רוב המשיבים לא נתקלו בחוסר נגישות במרחב הציבורי (82%). עם זאת, עלו שישה נושאים מרכזיים:
 - היעדר מענה תזונתי בגינות, מוסדות ציבוריים ובאירועים עירוניים.
 - בעיות חניה.
 - חוסר התאמה למוגבלות חושית.
 - מחסור במזרקי אפיפן.
 - היעדר שטחי בילוי מגודרים (מניעת בריחה).
 - תכנון לא מותאם של גינות ציבוריות מבחינת עומסים חושיים.
 - עלה צורך בשיפור זמינות גורמים עירוניים נותני שירותים.
 - עלה הצורך ב- ONE STOP SHOP דיגיטלי ואנושי (רכז צרכים מיוחדים עירוני).

תובנות העולות מהסקר

מודעות, אתגרים ומענים

- תחושת המודעות הקהילתית לצרכים מיוחדים היא נמוכה. המשיבים זיהו את נותני השירותים ובתי הספר כמקומות בהם יש להגביר את ההסברה.
- עולה מחסור בשירותי תמיכה למשפחות.
- חוסר פעילויות מותאמות לשעות אחר הצהריים.
- חוסר התאמה של מסגרות חינוך.
- היעדר פתרונות דיור ותעסוקה לבוגרים.

צרכי בני משפחה

- מעל מחצית מהמשפחות חווה חרדה מהעתיד (54%), כלומר מה יקרה לאחר גיל 21.
- קושי התמודדות עם נושאים בירוקרטיים (45%).
- מחסור במענים אחרה"צ (41%).
- קושי במידה רבה מאוד בזמן המלחמה (46%).
- קושי לוגיסטי וכלכלי – תיאום טיפולים, חוגים, סביבה חברתית, מסגרות בערים אחרות.
- צורך בקבוצות תמיכה והדרכה להורים.

תובנות העולות מהסקר

ממצאים לאחר קורלציות בין מאפיינים במדגם

- ילדים עם אוטיזם, ADHD ובעיות רגשיות / נפשיות מדווחים על שביעות רצון נמוכה משמעותית יותר.
- הנתונים מצביעים על ירידה של מעל 25 אחוז בשביעות הרצון בגילי (10-13).
- משפחות עם מספר ילדים – במצוקה כפולה.
- ילדים עם בעיות רגשיות / נפשיות, נאלצים לנסוע מחוץ להרצליה.
- ישנה תחושה של מודעות קהילתית נמוכה בקרב רגשי / נפשי.
- ישנו חשש גבוה מפניי עתיד בקרב גילי גיל הרך וגיל מעבר לבגרות.
- משפחות עם יותר ילדים, מדווחים על תחושת בדידות גבוהה יותר.

סקר אנשים עם מוגבלות

(עם וללא הנגשה קוגניטיבית)

מאפיינים

- 90 משיבים (14 עם הנגשה, 76 ללא).
- התפלגות גילים מגוונת כאשר הריכוז הגדול הוא בגילי 40-49, ולאחר מכן קבוצות גיל צעירות (18-39). כ- 17% מהמשיבים הם בני 70 ומעלה. מדובר בהשלמת מידע משמעותית ביחס לסקר הקודם.
- רוב המשיבים הם נשים.
- מבחינת מצב משפחתי, הקבוצה הגדולה ביותר בסקר היא רווקים, ללא ילדים.
- סוג המוגבלות המרכזי ביותר שדווח הוא מגבלה תזונתית, לאחריה פיזית ואוטיזם.
- רוב המשיבים חשים תחושות חיוביות לגביי מגוריהם בהרצליה, כנ"ל לגביי תחושת ביטחון בעיר (בקרב נשים תחושת ביטחון גבוהה יותר מגברים).

תעסוקה ודיור

- 51% אינם עובדים כלל, 44% עובדים באופן קבוע. אלו העובדים, שבעי רצון ממקום עבודתם.
- הרוב במכריע (74%) מועסקים בשוק החופשי, 12% במסגרות מוגנות.
- רוב המשיבים (44%) מתגוררים עם משפחה גרעינית משלהם, כרבע (23%) גרים לבד בדירה משלהם ורבע נוסף (23%) עם ההורים. 64% מדווחים על שביעות רצון גבוהה, אך 18% על נמוכה מאוד.
- בעיות בדיור שעולות – חוסר נגישות, מרחב מוגן, עלות גבוהה של דיור, מצב פיזי ירוד של הבניין ודירה.

סקר אנשים עם מוגבלות

(עם וללא הנגשה קוגניטיבית)

פנאי

- רוב המשיבים דיווחו כי הבילוי העיקרי שלהם הוא בבית עם טלוויזיה, מסכים ופעילות פסיבית, כאשר חוגים ותרבות הם הכי פחות.
- כשליש אינם שבעי רצון מהדרך בה הם מנצלים את שעות הפנאי שלהם.
- המשיבים מציפים חוסר בפעילות מתאימה, בדידות ורצון להרחיב מעגלים חברתיים וקשיים בניידות ונגישות.
- רוב המשיבים מביעים רצון לפעילות פנאי הכוללת חוגים, תרבות ומפגשים חברתיים.
- רבים מהמשיבים משתמשים בתחבורה ציבורית. בקרב נשים, ישנה שביעות רצון גבוהה. בקרב גברים פחות.

סיכום הסקרים

1. **הכלה תזונתית וצמיחה חברתית** - מוגבלויות תזונתיות, במיוחד צליאק, פוגעות ביכולת להשתתף באירועים, חינוך ומרחב ציבורי ויוצרות הדרה וחוסר שייכות. היעדר שילוט, מודעות, הפרדת כלים ומחירים גבוהים מעצימים את הפער — והיקף האוכלוסייה גדול (43% בוגרים, 29% ילדים).
2. **בדידות וחוסר מסגרות לבני נוער ובוגרים** - מבוגרים צעירים ונוער מדווחים על בדידות עמוקה והיעדר אלטרנטיבות לפעילות חברתית מחוץ לבית. הצורך המרכזי הוא מסגרות חברתיות נגישות ולא מופרדות, שיאפשרו קשרים ושייכות למשפחות ולבעלי המוגבלות.
3. **פערי נגישות במרחב הציבורי** - למרות תפיסה כללית חיובית, הדיווחים מצביעים על חסמים יומיומיים: מדרכות שבורות, חסימות, חניות נכים ומדרכות תפוסות. הנגישות הבסיסית נפגעת, ולעיתים מונעת יציאה עצמאית מהבית — מה שמשליך על כל תחומי החיים.
4. **פערים במערכת החינוך והטיפול הפרא־רפואי** - הורים מעריכים את הצוותים החינוכיים, אך מדווחים על מחסור חריף בשעות טיפול פרא־רפואיות. היעדר מענה מוביל לטיפולים פרטיים יקרים, לצד קשיים בסייעות, הסעות ושילוב במסגרות רגילות.
5. **חרדה מהעתיד ומחסור ברצף לבגרות** - משפחות מודאגות מהיעדר פתרונות בגיל בגרות — דיור, תעסוקה ומסגרות חברתיות. המעבר מגיל 21 נחווה כ"צוק", ורבים מהבוגרים נותרים ללא עבודה, ללא עצמאות וללא רצף שירותים.
6. **עומס כלכלי ובירוקרטי כבד** - משפחות מתארות הוצאות רבות: טיפולים פרטיים, תחבורה, מזון מותאם, הנגשות ודיור יקר. הבירוקרטיה מפוצלת, הטפסים מורכבים והמידע לא נגיש — מה שיוצר מאבק יומיומי ולחץ מתמשך.
7. **פערי תקשורת ומודעות בקהילה** - המשיבים חשים שהמידע אינו מגיע מהעירייה, אלא בעיקר דרך קבוצות הורים בלתי־רשמיות. הקושי להגיע לאנשי מקצוע והיעדר שקיפות מדגישים את הצורך בערוצי תקשורת זמינים ופשוטים.
8. **נקודות חוזק ורצון לשותפות** - משפחות מציינות לטובה את נגישות העיר, ניקיון, אירועי התרבות וחוגים וקבוצות מותאמות. יש הערכה לצוותים חינוכיים וליוזמות השיתוף. המשיבים מביעים רצון אמיתי לשותפות ולפיתוח פתרונות יחד.

טעימה מפעולות שנעשו

- תוספת כיתות חינוך מיוחד בבתי ספר בחינוך הרגיל מעבר לכמות הנדרשת על ידי משרד החינוך.
- סטודנטים מאונ' רייכמן המשמשים כחונכים ל-10 ילדים בגילי 7-11.
- מפגש קהילות ומחלקות תנו"ק עם הנהגת צרכים מיוחדים לקידום התאמות מיטביות של אירועים לאנשים עם מוגבלות שאינה נראית לעין (הפרעות קשב וריכוז, וויסות חושי, מוגבלות על הרצף האוטיסטי ועוד).
- מיפוי חניכי צמי"ד המשולבים בתנועות נוער.
- פגישות עם תנועות הנוער להרחבת השילוב, הקמת קומונת נוער בכנפיים.
- נפתח מעון יום שיקומי חדש בבן סרוק בעלות של מיליוני שקלים (4 כיתות בנוסף ל-2 קיימות).
- פתיחת מרכז יום לאנשים בתפקוד נמוך, סיעודיים והתנהגות מאתגרת ביד התשעה.
- פתיחת מרכז תעסוקה לבוגרים עם אוטיזם בתפקוד בינוני / נמוך.
- הרחבת פעילות של מועדון "רעים" לבני נוער עם צרכים מיוחדים ולהט"ב.
- הכנסת חוגי ספורט לכיתות א'-ד' בבתי הספר לחינוך מיוחד וכיתות תקשורת בבתי ספר כלליים.
- גיבוש מדריך תכנון והקצאות קרקע למוסדות רווחה.
- סיום ולקראת הטמעת נייר מדיניות דיור לאוכלוסייה עם צרכים מיוחדים.
- הקמת פורום שת"פ אזורי עם בעלי תפקידים מדיסציפלינות שונות, בנושא צרכים מיוחדים.
- פותח כלי לתיעדוף פרויקטים.
- הקמת ONE STOP SHOP.

טעימה מפעולות שנעשו-המשך

- יום שליפה של תלמידי חט"ב עם צרכים מיוחדים למרכז המחוננים ב"מטאור".
- קיום 22 סדנאות קיץ לילדים עם צרכים מיוחדים בגילי גן עד תיכון (כ- 180 משתתפים).
- יצירת חוגים ופעילויות לאנשים עם צרכים מיוחדים ובני משפחותיהם.
- הגדרת גינה ציבורית "גינה ללא מזון" באמצעות הצבת שלט הסברה.
- נוספו 10 תמרורי חניות נכים לאנשים הזקוקים למעלון.
- נוצר שת"פ בין העירייה לג'וינט במטרה להתמקצע בתחום החירום עבור אוכלוסייה עם צרכים מיוחדים.
- הקמת קהילת "הורה להורה" לתמיכה וסיוע בין הורים לילדים עם צרכים מיוחדים.

המלצות

גישת שמיכת הגומי

- עקב עומק התהליך, גובשה רשימה ארוכה של המלצות בטווחי זמנים שונים, לפי תחומים וצורך במשאבים.
- שירות ציבורי לרוב מדבר על מושג של שמיכה קצרה – מחסור במשאבים. השקעה מצד אחד, גורמת בהכרח לחוסר בצד אחר.
- גישת שמיכת הגומי מציעה חשיבה בה מרחיבים את השירותים ללא חשש ממחסור במשאבים.
- יישום הגישה מתאפשר במצב בו יש תפיסה, התכווננות והתנהגות המאפשרת הקטנת תלות בתקציב. לדוגמא, הרחבת קהלי יעד בפרויקט קיים.
- כעירייה, אנו נדרשים לגישה זו נוכח העובדה שכל אדם עם צרכים מיוחדים הוא עולם ומלואו של צרכים.

נחישות

שירותיות

רגישות

גמישות

טווח מידוי

כוח אדם

- אפיון תפקידי כוח אדם לתחום הצרכים המיוחדים עירוני.

חינוך

- תכנון אדריכלי לבי"ס קבע עבור קרן אור בגן רש"ל (כולל הרחבת הפרוגרמה מעבר למוקצה ע"י מ. החינוך).
- מענים לצימצום התפיסה בתחום הבגרויות לתלמידי החינוך המיוחד במצבים בהם יש פער בתפיסת היכולת שלהם בין ההורים לצוות המקצועי.
- בניית נוהל עדכונים חדש ומהודק בין הורים לצוותי החינוך וסייעות בפרט.
- העלאת מודעות בתחום ההנגשה התזזיתית

האגף לשירותים חברתיים

- הקמת מרכז משפחות (במבנה הקבע של קרן אור).
- הרחבת מסלולי ההכנה לצבא ושירות לאומי מותאמים ומגוונים.
- הרחבת 'תכניות המשך' לאחר הלימודים ולפני כניסה לעולם העבודה.
- יצירת מסגרות תעסוקתיות בשוק העבודה החופשי ברחבי העיר – עירייה, ספריות, עסקים וחברות (פיתוח עסקי).
- בחינת הצורך ליצירת פעילויות ייעודיות אחרה"צ לאנשים עם צרכים מיוחדים במרכז היום ביד התשעה.

טווח מידוי

אגף תרבות, נוער וקהילה

- מיפוי השימוש במענים לפי איפיוני אוכלוסייה וצרכים במטרה לבחון הקמת מרכז חוגים ופעילויות לאנשים עם צרכים מיוחדים ודיוק התוכן אל מול השת"פ האזורי שהחל.
- קיום פעילויות קהילתיות משולבות לאנשים עם צרכים מיוחדים ואוכלוסייה כללית.
- קיום הכשרות לרכזות קהילה, מנהלי רובע וגורמי שטח נוספים להתאמת אירועי קהילה לצרכים מיוחדים.
- העמקה במשימה החינוכית בשילוב בתנועות הנוער.
- הרחבת פעילויות במודל לב ים – פעילות שמחה ומשחררת, לא רק טיפולי או דידקטי.

החברה לאמנות ותרבות

- הרחבת שירותי תרבות לצעירים עם מוגבלות ולא רק ילדים ובני משפחותיהם.
- בחינת האפשרות ליצירת תוכן תרבותי - טיפולי עבור שורדי נובה (וידאו תרפיה, כתיבה מונחית ועוד).
- הנגשת ביקורים עצמאיים במוסדות התרבות עבור תפקודים גבוהים.
- התאמת פעילויות במוזיאון הראשונים ומוזיאון הרצליה לעיוורים.
- תכנית ייעודית בנגינה עבור צרכים מיוחדים.

טווח מידוי

החברה למרכזים קהילתיים

- הקמת קבוצות חברתיות מגוונות במרכזים קהילתיים שונים, בהתאם לפיזור הגיאוגרפי וסוגי מוגבלויות (ישנה שביעות רצון מפעילויות סביב בישול, תיאטרון, אדריכלות ופסיכולוגיה).
- הרחבת טווח הגילאים וליווי הורים להשתתפות בפעילויות השונות בהתאם לשיקול הדעת של המדריך וההורים.
- הרחבת הפעילות לבני נוער עם צרכים מיוחדים.

מחלקת נגישות עירונית

- הקמת מנגנון בקרה ויישום המלצות תכנית האב.
- בניית תכנית העלאת מודעות לצרכים מיוחדים בקרב גילי גן.
- הטמעת תכנית שנתית לגיל יסודי בתחום הנגישות.

מחלקת בריאות

- הנגשה תזונתית מוקפדת באירועים עירוניים (אלרגיות, רגישויות), לרבות נוכח כניסתם של פודטראקים למרחב הציבורי.
- מיפוי אוכלוסיית נפגעי הנפש בעיר.

מינהל התפעול

- בניית תכנית אכיפה הרמטית בנושא חניות נכים, לרבות קמפיין ושילוט.

טווח מידוי

אגף אסטרטגיה

- שילוב אנשים עם מוגבלות בכלל שיתופי הציבור העירוניים.
- מפגש עם דיקנית הסטודנטים של אונ' רייכמן בנוגע לשיתופי פעולה סביב עולמות הצרכים מיוחדים.

סמנכ"ל פיתוח עסקי ושירות

- הכשרת מוקד 106 בנושא פניות לאנשים עם צרכים מיוחדים.
- עידוד עסקים להעסקת אנשים עם צרכים מיוחדים.

מינהלת התחבורה

- מיפוי קווים סביב מוקדים לאנשים עם מוגבלות (מוסדות חינוך, רווחה, ציבור, חיבור למפת פיזור גיאוגרפי).
- שיח מול חברות אוטובוסים על התנהגות נאותה של הנהגים מול אנשים עם מוגבלות בקרב נהגים וביקורות כרטיסים.
- הקמת וועדת תחבורה לצרכים מיוחדים, בדומה למודל וועדת תחבורה גיאוגרפי.

דוברות

- הוצאת ניוזלטר קבוע לצרכים מיוחדים בהנגשות הנדרשות.
- הפצת הניוזלטר בוואטספ, מייל ושליחה למוסדות חינוך.
- בחינת האפשרות שלאחר רישום או קניית כרטיסים באירועים, אפשרות לייצר תזכורת ביומן

טווח בינוני

חינוך

- בניית קרן אור קבע.
- הקמת מרכז לטיפולים פרא רפואיים מגיל יסודי עד תיכון באמצעות הרחבת שירותי מ.ט.ר.ה.
- יצירת פתרונות לוקאליים לתחום הנפשי

האגף לשירותים חברתיים

- הקמת מרכז משפחות (במבנה הקבע של קרן אור).
- בניית תכנית מנהיגות לאנשים עם מוגבלות ויכולות המתאימות למסגרת.

אגף אסטרטגיה

- תוספת חללים ייעודיים לילדים עם צרכים מיוחדים בפרוגרמות מוסדות חינוך (דוגמת חדר רגיעה).
- הקמת פינות משחק שקטות במרכזי תרבות וקהילה.
- איתור קרקע ובניית פרוגרמה חדשה לבי"ס נתיב.
- איתור קרקע ובניית פרוגרמה חדשה לבי"ס להפרעות נפשיות.

מינהל הנדסה

- בחינת האפשרות לפתיחת מרפסת במרכז מימוש באזור התעסוקה.
- מחקר לצרכי אוכלוסייה עם צרכים מיוחדים במרחב הציבורי ומתן מענה בעולמות התכנון.

טווח רחוק

אגף ספורט

- הקמת מרכז ספורט לאנשים עם צרכים מיוחדים הכולל טיפול פרא רפואי (מודל ספיבק רמת גן).

אגף אסטרטגיה

- בתכנון פרוגרמתי של שכונות חדשות, יוקצו קרקעות עבור מוסדות חינוך מיוחד מלידה עד גיל 21.
- העלאת אחוזי ביקוש בפרוגרמות עתידיות מ-2% ל-3%.
- פתיחת אשכול מעון יום שיקומי נוסף ב-2030.
- איתור קרקע למרכזי גיל הרך נוספים בפיזור גיאוגרפי ובהפעלות שונות (קופ"ח, מאוחד, עירוני וכיו"ב).

עדכון המשך תכנית האב

- **הקובץ שפורסם לציבור הוא הקובץ שהוצג לוועדה לצרכים מיוחדים. הקובץ המלא לא מפורסם מטעמי צנעת הפרט.**
- **במסגרת התכנית, בוצעו מאות משימות ופרויקטים תוך כדי גיבוש האסטרטגיה אשר כבר ניתן לראותם בשטח.**
- **במסגרת התכנית, גובשו המלצות רבות בטווחי זמן שונים. בקובץ המפורסם פרסמנו טעימה.**
- **מאז השקת התכנית, מנדט הוועדה לצרכים מיוחדים השתנה לוועדה למימוש תוכנית האב במסגרתה נבנתה בכל תחום, אגף ומנהל תוכנית עבודה מבוססת תקציב. בנוסף, התקיימו עשרות פגישות עבודה והתנעת תהליכי משנה כנגזרת מהתכנית.**
- **אנו מזמינים אתכם לפנות למנהלת מחלקת הנגישות, הגב' קרן טלקר במייל kerenz@herzliya.muni.il לשאלות, רעיונות, הצעות.**

תכנית אב צרכים מיוחדים

הצגה לוועדת היגוי – נובמבר 2025

